

24.12. 1965

İnönü

Pek Muhterem, Aziz, Yüce Paşam,

İlk önce yakında idrak edeceğimiz yeni yıl için, zât-ı devletlerinin sıhhat, âfiyet ve saadetleri hususundaki en halis dileklerimle birlikte yürekten tebrikleri arz eder, en derin saygı ve bağlılık duygularımı teyit eylerim.

İkinci olarak, geçenlerde sunduğum naçiz eserim hakkındaki takdirkâr ve benim için büyük bir şeref ve gurur vesilesi olan iltifatkâr mektubunuza samimi ve derin şükran ve minnetlerimi arz ederim.

Milli Mücadele Başlarken II'nin önsözünde iki sene evvel belirttiğim noktaların ve izhar ettiğim endişelerin bugün tekrar aktüel bir halde milletimizi ve toplum hayatımızı nasıl meşgul ettiği ve üzdüğü düşünülürse, bu konunun hâlâ ne büyük bir önem taşıdığı ve gelecekte de daima bir ibret ve ders vesilesi olması gerektiği gerçeği kendiliğinden ortaya çıkar.

Bu fırsattan faydalanarak bu vesile ile şunu da arz etmek isterim ki, bugün 1919-1920 yıllarının şartlarından ve ihtiyaçlarından ne kadar kurtulmuş olsak bile, yine de bir milli mücadele, sosyal ve ekonomik kurtuluş savaşı ve bunun ortamı içinde bulunduğumuz şuuru saha ve bedel çeken kabul etmek mecburiyetindeyiz. Büyük ve derin bir hikmet, basiret ve kıyasat eseri olan ve bütün yurt gerçeklerini büyük ölçüde dile getiren siyasi mücadele parolanız, reform ve terakki unsurlarını, sol fikirlerin ve icraatının meyvesi olabileceğini halkın bütünü ile birlikte, sosyal ve ekonomik alanda yüksek yaşama seviyesine erişmesini hedef tutmak, akli başında ve münhasıran mazlum ve mağdur halk kitlelerinin menfaatlerini savunmak bütün Türk aydınlarının başlıca davası ve meseleleri olmak niteliğindedirler. Her türlü kin ve iftira, dar görüşlülük tezahürlerine rağmen bu davaları yürütmekteki isabetli hareket ve kararlarınız sadece bugünün değil hadiseleri ince tahlil etmesini bilen insafı yarının tarihçilerinin de takdir ve tebçillerini toplayacaktır. Ancak, bugün cumhuriyet devri boyunca okutup eğitemediğimiz ve bu yüzden de bütün dünya gerçeklerini çoğu defa bir takım menfaatçilerin ve siyaset bâzergânlarının gözü ile görmeye alıştırılmış ve temel halk çıkarlarını takdirden aciz bırakılmış çoğunluğun ileri, haysiyetli ve gerçekçi kalkınma hamlelerinizi ve siyasetinizi anlamayarak, tamamen aydın ve olgun kişilerden şuurlu ekibinize bu imkânı vermemiş olmasına ne kadar teessüf edilse azdır.

15 Ekimde, hasta olarak yurt dışında bulunduğum cihetle, seçimlerin cereyan şeklini bilemiyorsam da, birçok tezvîr ve iftiranın akliselime galebe edecek şekilde organize edildiği ve menfaati kuvvetler hesabına büyük bir kazanç sağlamayı başardığı anlaşılmaktadır. Bu maruzatımı affınıza sığınarak, sadece bir tarihçi görüşünü aksettirmek niyetiyle ve son haftalarda cereyan edene tartışmaların ilhamıyla yaptım. Mütevazî bir tarihçinin bu görüşüne rağbet ve iltifat edilip edilmemesi ise elbette yüksek takdirlerinize muhavveldir.

Üçüncü arzum şu olacaktır: zât-ı devletlerini en son olarak beş sene önce 1961 senesi başlarında ve Kurucu Meclis zamanında en eski talebem sayın Ali İhsan Göker Beyle beraber sizi ziyaret etmek şerefine nail olmuşum. O ziyaretten sonra, Ankara'ya gelişlerimde zaman zaman bu arzuyu duymuş ve bir defasında istimzaç yollu Söğöş'e duyurmuşsam da çeşitli ve ağır meşgaleleriniz arasında rahatsız etmek cesaretini bulamamışım.